

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань будівництва,
містобудування і житлово-комунального господарства

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-46-15, факс: 255-41-11

№ 04-12/15-165

" 9 " березня 2017 р.

Кабінет Міністрів України

Про розгляд петиції

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства направляє для розгляду електронну петицію гр. Хорошун В.В. стосовно необгрунтованого підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги.

Просимо розглянути та про результати поінформувати заявницю.

Додаток: вищезгадана петиція.

Заступник Голови Комітету

А.В. Шинькович

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(МІНРЕГІОН)**

вул. Велика Житомирська, 9, м. Київ, 01601;
приймальня: (044) 226-22-08; загальний відділ: (044) 278-82-90, 284-05-54, факс 278-83-90
e-mail: minregion@minregion.gov.ua Код ЄДРПОУ 37471928

№ _____ на № _____ від _____

**Комітет Верховної Ради України
з питань будівництва, містобудування і
житлово-комунального господарства**

На виконання доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І. від 28.03.2017 № 41-Х-006130/21-1 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства від 09.03.2017 № 04-12/15-165 Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України разом з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг розглянуло електронну петицію Хорошун В.В. та повідомляє, що відповідь було надано автору петиції листом, копії якого додається.

Додаток: на 7 арк.

Заступник Міністра

Е.Б. Кругляк

Міністерство регіонального розвитку, будівництва
та житлово-комунального господарства України
№7/10-3730 від 07.04.2017

10

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

Департамент економіки систем життєзабезпечення

вул. Велика Житомирська, 9, м. Київ, 01601; тел./факс (044) 207-18-18
e-mail: ZvonetskaVI@minregion.gov.ua

04.04.2017 № 8/10-749-17 на № _____ від _____

Хорошун В.В.,

Шановна Вікторіє Вікторівно!

На виконання доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І. від 28.03.2017 № 41-Х-006130/21-1 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства від 09.03.2017 № 04-12/15-165 Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України разом з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг розглянуло Вашу електронну петицію та повідомляє.

Щодо ціни на природний газ

Положеннями статті 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

З 01 жовтня 2015 року введено в дію Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон), відповідно до частини другої статті 12 якого постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених цим Законом.

Відповідно до статті 3 Закону ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами, зокрема вільної торгівлі природним газом та рівності суб'єктів ринку природного газу незалежно від держави, вільного вибору постачальника природного газу.

Закон передбачає, з одного боку, державне регулювання монопольних ринків (транспортування, розподіл, зберігання природного газу), з іншого – розвиток вільної добросовісної конкуренції на товарному ринку природного газу. Тобто, на оптовому і роздрібному ринках природного газу має діяти принцип вільного ціноутворення (крім випадку, коли з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу покладені спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України), що передбачено частиною другою статті 12 Закону.

Згідно з абзацом першим частини першої статті 11 Закону, з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Так, 01 жовтня 2015 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 758, якою затвердив Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період) (далі – Положення № 758).

Пунктом 5 Положення № 758 визначено, що ПАТ «Укргазвидобування» зобов'язане до 01 квітня 2017 року щомісяця здійснювати продаж природного газу власного видобутку НАК «Нафтогаз України», а НАК «Нафтогаз України» зобов'язана придбавати природний газ, видобутий ПАТ «Укргазвидобування», зокрема для формування ресурсу природного газу для побутових споживачів та виробників теплової енергії, за цінами, на умовах та у порядку, що визначаються пунктами 6 - 8 Положення.

Інші суб'єкти господарювання, що провадять діяльність із видобутку природного газу, у тому числі учасники угод про спільну діяльність, що були укладені до набрання чинності цим Положенням, мають право добровільно взяти на себе зобов'язання, передбачене абзацом першим цього пункту. У такому випадку до зазначених суб'єктів господарювання застосовуються відповідні норми Положення.

Разом з тим пунктом 6 Положення № 758 визначено, що НАК «Нафтогаз України» з 1 травня 2016 року по 31 березня 2017 року (включно) придбаває природний газ відповідно до абзаців першого та третього пункту 5 цього Положення за ціною, визначеною на рівні 4849 гривень за 1000 куб. метрів (без урахування податку на додану вартість).

Згідно з пунктом 12 Положення № 758 роздрібні ціни на природний газ для побутових споживачів розраховуються з урахуванням регульованої оптової ціни на природний газ для постачальника природного газу на території ліцензованої діяльності з розподілу природного газу, максимальної торгової націнки постачальника природного газу із спеціальними обов'язками відповідно до додатка 2 до Положення № 758, тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, установлених НКРЕКП (без урахування податку на додану вартість), та коефіцієнта, що враховує податок на додану вартість, визначеного відповідно до Податкового кодексу України.

Пунктом 13 Положення № 758 (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.2016 № 315) встановлено, що з 01 травня 2016 року по 31 березня 2017 року (включно) діє гранична роздрібна ціна на природний газ для побутових споживачів у розмірі 6,879 гривні за 1 куб. метр.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 18 Положення № 758 Міненерговугілля оприлюднює всю інформацію щодо розрахунку визначених цим Положенням цін, а також іншу інформацію стосовно поступового приведення цін на природний газ для побутових споживачів та виробників теплової енергії до ринкового рівня на власному офіційному веб-сайті.

При цьому зазначаємо, що постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2015 № 758 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період)» втратила чинність з 01.04.2017 у зв'язку з закінченням строку дії.

Разом з тим повідомляємо, що Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 22.03.2017 № 187, якою затвердив Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (далі – Положення № 187).

Пунктом 6 Положення № 187 встановлено, що ПАТ "Укргазвидобування" та ПАТ "ДАТ "Чорноморнафтогаз" зобов'язані до 1 квітня 2018 р. щомісяця здійснювати продаж природного газу власного видобутку, а НАК "Нафтогаз України" - придбавати такий природний газ для формування ресурсу природного газу для побутових споживачів, релігійних організацій та виробників теплової енергії в рамках виробництва теплової енергії з метою надання послуг з опалення і постачання гарячої води населенню та релігійним організаціям на умовах та у порядку, що визначені цим Положенням.

Разом з тим пунктом 7 Положення зазначено, що НАК "Нафтогаз України" придбаває з 1 квітня 2017 р. по 1 квітня 2018 р. природний газ відповідно до абзаців першого і другого пункту 6 цього Положення за ціною, визначеною на рівні 4 849 гривень за 1000 куб. метрів (без урахування податку на додану вартість).

Пунктом 13 Положення № 187 встановлено, що НАК "Нафтогаз України" з 1 квітня 2017 р. здійснює продаж/постачання природного газу відповідно до пунктів 10 - 12 цього Положення зокрема для побутових споживачів та виробників теплової енергії в рамках виробництва теплової енергії з метою надання послуг з опалення та постачання гарячої води населенню за ціною, що становить 4942 гривні за 1000 куб. метрів (без урахування податку на додану вартість, тарифів на транспортування та розподіл природного газу, які підлягають обов'язковій оплаті відповідно до умов договорів розподілу природного газу та величини торговельної надбавки (націнки) постачальника природного газу із спеціальними обов'язками, максимальний рівень якої визначений пунктом 14 цього Положення).

Пунктом 14 Положення № 187 встановлено, що постачальники природного газу, що закупають природний газ у НАК "Нафтогаз України" відповідно до пунктів 10 і 11 цього Положення, зобов'язані до 1 квітня 2018 р. постачати такий природний газ виключно побутовим споживачам та релігійним організаціям (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) за ціною, в якій торговельна надбавка (націнка) постачальника не може перевищувати 2,5 відсотка ціни природного газу, за якою такі постачальники закупили ці обсяги природного газу у НАК "Нафтогаз України" відповідно до цього Положення (без урахування податку на додану вартість).

Слід зазначити, що відповідно до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 22.03.2017 № 187 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу», Міністерству енергетики та вугільної промисловості забезпечити до 1 липня 2017 р. вчинення передбачених пунктом 13 Положення, затвердженого цією постановою, дій щодо розрахунку ціни природного газу на рівні імпортного паритету та розміщення на власному офіційному веб-сайті інформації про таку ціну і про деякі умови виконання спеціальних обов'язків, які покладаються на суб'єктів ринку природного газу.

Відповідно до законів України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» НКРЕКП згідно з покладеними на неї завданнями, здійснює, зокрема встановлення тарифів на теплову енергію, послуги з централізованого опалення та гарячого водопостачання, централізоване водопостачання та водовідведення, послуги з централізованого постачання холодної води, водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) суб'єктам господарювання, ліцензування діяльності яких здійснюється НКРЕКП.

Щодо тарифів на електричну енергію

Законом України «Про електроенергетику» передбачено ринкове формування тарифів на електричну енергію. НКРЕКП здійснює регулювання цін (тарифів) на товари (послуги) суб'єктів природних монополій в паливно-енергетичному комплексі України, керуючись принципами, визначеними чинним законодавством, головним з яких є принцип балансу економічних інтересів споживачів та виробників, їх товарів і послуг, та забезпечення повного відшкодування споживачем економічно обґрунтованих витрат на виробництво, передачу та постачання електричної енергії.

Відповідно до *Порядку розрахунку роздрібного тарифу на електричну енергію*, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 червня 2011 року № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги», *Тимчасової методики розрахунку роздрібного тарифу на спожиту електроенергію, тарифу на передачу електроенергії місцевими (локальними) електромережами та тарифу на постачання електроенергії*, затвердженої постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 06 травня 1998 року № 564, та Умов та Правил

здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом (далі – Умови та Правила), затверджених постановою Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України від 13 червня 1996 року № 15/1, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 08 серпня 1996 року за № 433/1458, роздрібний тариф (у тому числі **економічно обґрунтований тариф на електроенергію для населення**), за яким споживач оплачує спожиту електричну енергію, складається із:

- закупівельної ціни електричної енергії на оптовому ринку електричної енергії та/або у безпосередніх виробників електричної енергії;

- тарифу на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами відповідного класу напруги ліценziata з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, на території ліцензованої діяльності якого перебуває споживач;

- складової, яка забезпечує покриття витрат з постачання електричної енергії (тариф на постачання);

- нормативних технологічних витрат у місцевих (локальних) електричних мережах.

Слід зазначити, що питома вага оптової ринкової ціни на електричну енергію (далі – ОРЦ) у структурі роздрібних тарифів складає близько 84 %, рівень якої залежить передусім від фактору зміни цін на первинні енергоносії – ядерне паливо, вугілля, природний газ, мазут. При цьому має місце значна залежність від зовнішніх джерел постачання: 100 % закупівель ядерного палива, 75 % газу. ОРЦ формується відповідно до Порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії, затвердженого постановою НКРЕКП від 03 березня 2016 року № 289, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 23 березня 2016 року за № 428/28558.

Тарифи на електроенергію, що відпускається населенню, затверджені постановою НКРЕКП від 26.02.2015 № 220 «Про встановлення тарифів на електроенергію, що відпускається населенню», зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 02 березня 2015 за № 231/26676 (далі – Постанова № 220).

Тарифи на електричну енергію для побутових споживачів (населення) згідно з діючими законодавчими актами фіксовані та однакові на всій території України. Ураховуючи соціальний фактор, перегляд рівнів тарифів на електроенергію для населення відбувається без урахування всіх чинників, які мають визначати його рівень.

Внаслідок цього тарифи на електроенергію для населення у квітні 2017 року відшкодували лише 55,2 % ринкового рівня тарифу.

Різниця в тарифах для населення між фіксованими та ринковими рівнями компенсується енергопостачальним компаніям через механізм дотацій за рахунок промисловості, залізничного транспорту, бюджетних організацій та інших споживачів, які сплачують більше за електроенергію майже на 25 %. Таким чином, відбувається перехресне субсидювання населення за рахунок інших споживачів.

Варто зазначити, що підпунктом 2 пункту 2 розділу VI Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» передбачена

необхідність здійснення НКРЕКП заходів для застосування ринкових цін на електричну енергію для всіх категорій споживачів, крім визначених груп побутових споживачів.

Крім того, поетапна ліквідація перехресного субсидіювання і вирівнювання тарифів на електричну енергію визначена в розділі XII Коаліційної угоди, укладеної учасниками коаліції депутатських фракцій Верховної Ради України VIII скликання.

Отже, пріоритетним завданням вдосконалення державної тарифної політики в електроенергетиці є приведення тарифів на електричну енергію для населення та інших споживачів, для яких застосовуються тарифи на електроенергію для населення, до ринкового рівня.

Ураховуючи зазначене, Постановою № 220 передбачено поетапне підвищення тарифів протягом трьох років: з 01.04.2015; з 01.09.2015; з 01.03.2016; з 01.09.2016; з 01.03.2017, що спрямоване на поступову ліквідацію перехресного субсидіювання населення за рахунок інших споживачів.

Слід відмітити, що Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.2016 № 294 та схвалена Верховною Радою України 14 квітня 2016 року № 1099-VIII, передбачено ліквідацію перехресного субсидіювання, забезпечення прозорості встановлення тарифів та ефективної системи надання адресних субсидій.

Щодо тарифів на комунальні послуги

Тарифна політика в житлово-комунальному господарстві безпосередньо залежить від цінової політики в паливно-енергетичному комплексі.

З 1 травня 2016 року було переглянуто ціни на природний газ для виробників теплової енергії.

Таким чином, з 01.05.2016 зросла вартість ресурсу для виробництва теплової енергії та, відповідно, надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води населенню.

Крім того, протягом 2015-2016 років відбулося підвищення тарифів на електроенергію для промислових підприємств, змінився рівень мінімальної заробітної плати та розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ).

Такі зміни призвели до необхідності перегляду уповноваженими органами тарифів на теплову енергію, послуги з централізованого опалення та постачання холодної/гарячої води для населення, адже у структурі собівартості послуг з тепlopостачання лише енергоносії займають до 70%, водопостачання і водовідведення – до 30%.

Надання споживачам послуг за тарифами, які не відшкодовують фактичних витрат підприємств, призводить до обмеженості коштів підприємств для здійснення розрахунків за спожиті енергоносії, виплати заробітної плати працівникам, сплати податків та обов'язкових платежів до бюджету тощо.

Як наслідок, погіршується фінансово-економічний стан підприємств, знижується якість послуг, що надаються населенню, зростає соціальне невдоволення у суспільстві.

Чинне законодавство України передбачає, що тарифи на житлово-комунальні послуги встановлюються в розмірі економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво/надання.

Встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги нижче розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво не допускається.

При цьому відповідно до частини сьомої статті 31 Закону центральні органи виконавчої влади, національні комісії, що здійснюють державне регулювання у відповідних сферах, несуть відповідальність за наслідки встановлення або регулювання цін/тарифів, що змінюються ними відповідно до їхніх повноважень.

На сьогодні в Україні першочерговим завданням є уповільнення зростання тарифів на житлово-комунальні послуги завдяки впровадженню енергозберігаючих технологій та підвищенню ефективності управління підприємствами житлово-комунального господарства.

Щодо соціального захисту населення

Розуміючи складність ситуації в умовах підвищення тарифів, Урядом передбачено ряд заходів, які спрямовані на посилення соціального захисту населення.

Головним механізмом забезпечення соціального захисту найбільш вразливих верств населення залишається Програма житлових субсидій, яка гарантує малозабезпеченим громадянам стабільність витрат на оплату житлово-комунальних послуг незалежно від зміни вартості послуг.

З повагою
Директор Департаменту

Н.В. Хоцянівська